

tak rozhodnouti, jak rozhodl na předchozí oznámení Jakuba H-a, když ten, byv o hrozícím mu vyklizení včas zpraven, pravý stav věci exekučnímu soudu oznámil a osvědčil. Nemůže proto býti závadou, že exekuční soud k jeho oznámení přihlížel, třebaže není stranou v exekučním řízení, kdyžtě § 68 ex. ř. každému, kdo pokládá se za stížena postupem při exekuci, tedy také třetí osobě súčastněné při výkonu exekuce dává právo, žádati u nadřízených funkcionářů za nápravu. Ta byla soudem prvé stolice zjednána ve shodě se zákonem a stavem věci. Rekursní soud vyhověl tudíž rekursu proti jeho usnesení neprávem, slušelo je proto obnoviti. Při tom bylo jen upraveno slovné znění rozhodujícího výroku, z něhož byla vyloučena určující jeho část, patřící spíše do důvodů.

Čís. 5820.

Ani císařské nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák., ani vládní nařízení ze dne 10. června 1919, čís. 321 sb. z. a nař., nedotýkají se soukromoprávní způsobilosti cizozemských (rakouských) pojišťoven a platnosti jich obchodů v tuzemsku.

Ku žalobě jest oprávněna filiálka, pokud jde o věci na ni se vztahující.

K pojmu filiálky (odštěpného závodu) se nevyžaduje, by vedení bylo zcela neodvislé a provozování obchodů samostatné, nýbrž toliko by vedlejší závod vyvínoval samostatnou kupeckou činnost a ředitel jeho na venek samostatně vystupoval, pokud se týče obchody uzavíral. Lhostejno, že vedlejší závod jest označen jako agentura.

(Rozh. ze dne 9. března 1926, R I 116/26).

Žaloba, o níž tu jde, byla podána žalující stranou »Repraesentanz für die čechoslovakische Republik in Prag »Donau« Allgemeine Versicherungs A. G. Generalagentschaft in Karlsbad«. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby. U odvolacího roku namítl žalovaný, že žalobkyně nemá procesní způsobilosti a že tudíž veškeré dosud provedené řízení jest zmatečným. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: S názorem žalovaného dlužno zcela souhlasiti. Poněvadž k důvodům zmatečnosti dlužno přihlížeti z moci úřední v každém období sporu, nelze námitku pokládati dle §u 482 c. ř. s. za nepřípustnou novotu a soud odvolací nařídil proto potřebné šetření v tomto směru. Dle §u 1 c. ř. s. má způsobilost jako strana samostatně na soudě projednávat ten, kdo může samostatně vcházeti v platné závazky. Za takovýto právní podmět nelze však žalovanou pokládati. Tato jest pouhou agenturou pojišťovací společnosti, zmocněnou ku přijímání pojišťovacích návrhů ve smyslu §u 43 zákona z 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., kteréžto zákonné ustanovení dosud v účinnost arciť nevešlo. K uzavírání smluv pojišťovacích oprávněna není. To vyplývá jasně z předložené smlouvy pojišťovací dtto. Praha, 1. ledna 1924, vystavené nikoliv žalobkyní, nýbrž representací pro Československou republiku v Praze »Donau« všeob. pojišťovací společnost ve Vídni. Nemůže zajisté býti pochybnosti o tom,

že, kdyby žalobkyně měla zplnomocnění pojišťovací smlouvy sama uzavíratí, dle ř. 44 cit. zák. by listina pojišťovací byla bývala také od ní vystavena. Avšak právní nezpůsobilost žalobkyně k právním činům jest prokázána i jinak. Dopisem kancelářského oddělení rejstříkového soudu jest totiž zjištěno, že žalobkyně »Repraesentanz für die Českoslovakische Republik in Prag »Donau«, allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft in Wien, Generalagentschaft in Karlsbad« v obchodním rejstříku krajského soudu v Chebu, totiž onoho sborového soudu, v jehož obvodu žalobkyně má své sídlo, vůbec zapsána není. Nelze ji proto za odštěpný závod (filiálku) Representace pro Československou republiku v Praze »Donau«, všeobecná pojišťovací akciová společnost ve Vídni, vůbec pokládati. Jest pouhým úředním místem, určeným jen pro přijímání návrhů pojišťovacích pro representaci ústavu v Praze, avšak nemá samostatné právní osobnosti a nemůže proto před soudy samostatně jednat. Žalobkyni při odvolacím roku tvrzená okolnost, že generální agentura v Karlových Varech jest pojišťovací společností splnomocněna vymáhati premie soudně i mimosoudně, nemůže na tom nic změnití, neboť způsobilost k právním činům a z ní vyplývající procesní způsobilost sluší posuzovati pouze a jedině dle platných zákonných předpisů, na čemž zmocnění pojišťovny nic nemůže změnití. Jako zmocnitelka representace v Praze, která ostatně rovněž u obchodního soudu v Praze není protokolována, žalobkyně žalobu nepodala, nýbrž ve vlastním jméně. Poněvadž žalobkyně nemá procesní způsobilosti a nedostatek tento nelze odstraniti, jest celé řízení doposud provedené s rozsudkem na základě jeho vydaným, jakož i řízení odvolací zmatečné (§§ 7 a 477 čís. 5 c. ř. s.). Při tom nerozhoduje, že žalobkyně byla zastoupena advokátem jako procesním plnomocníkem, poněvadž žalobkyně, nejsouc způsobilá platně vcházeti v závazky, není způsobilá též ani platnou plnou moc vystaviti.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl o odvolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud odpírá žalobkyni procesní způsobilost jednak protože jest pouhou agenturou pojišťovací společnosti, zmocněnou k přijímání pojišťovacích návrhů, což plyne prý z toho, že pojišťovací smlouva nebyla vydána a podepsána žalobkyní, nýbrž representací pro Československou republiku v Praze »Donau« všeobecná pojišťovací společnost ve Vídni, jednak proto, že ani ona representace, ani žalující generální agentura není v příslušném obchodním rejstříku zapsána. V tomto směru sluší zdůrazniti, že nezáleží na tom, že »Donau« Allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft ve Vídni, jak sám rekurs připouští, dle vlád. nařízení ze dne 10. června 1919, čís. 321 sb. z. a n. k živnostenskému provozu obchodování nebyla dosud připuštěna, neboť ani toto vládní nařízení ani císařské nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák., platné podle zákona ze dne 29. března 1873, čís. 42. ř. zák. pro provozování obchodů cizozemskými pojišťovny v tuzemsku, nedotýkají se soukromoprávní způsobilosti cizozemských pojišťoven a platnosti jejich obchodů v tuzemsku dojednaných a důsledkem toho ani jejich

procesní způsobilosti. Naopak platí § 33 obč. zák. zaručující cizozemcům v oboru soukromoprávním stejná práva jako tuzemcům, pokud se týče čl. II. odst. čís. 6. obchodní dohody mezi Československou republikou a republikou Rakouskou ze dne 4. května 1921 uveřejněné ve sbírce zákonů a nařízení pro rok 1923 pod čís. 14, podle něhož zejména i pojišťovací společnosti, které na území jedné strany mají své sídlo a dle zákonů této strany po právu trvají, mají býti oprávněny uplatňovati také na území druhé strany, zachovávaje tam platné zákony i nařízení, všechna svá práva a obzvláště vésti před soudem spory jako žalobci nebo žalovaní, a platí dále článek 276 obch. zák., podle něhož platnosti obchodu není na újmu, je-li některé ze smluvních stran ze živnostensko-policejních nebo jiných důvodů zakázáno provozovati a ujednávat obchody (srovnej: Neumann Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen, Vídeň 1914, str. 419, pozn. 27 a str. 433, Allgemeine Oesterreichische Gerichtszeitung, čís. 44—49 z roku 1897. »Die rechtliche Stellung ausländischer juristischer Personen, insbesondere ausländischer Aktiengesellschaften« od Dra. Gustava Walkera a judikatura tam na straně 385 uvedená, dále i A. C. 2087, Budw. 977 a sb. n. s. 2.836 a 3609. Ale nepadá ani na váhu okolnost, že ani reprezentace pojišťovny »Donau« v Praze, ani žalující generální agentura v Karlových Varech nebyly dosud zapsány do obchodního rejstříku, neboť stačí ve směru tom, že »Donau« Allgemeine Versicherungs-Aktien-Gesellschaft ve Vídni ve státu svého sídla jako hromadná osoba řádně založena jest. Jinak může i odštěpný závod žalovati, a praxe se vyvinula tak, že zpravidla nežaluje hlavní závod (majitel, pokud se týče jeho representant), nýbrž filiálka, pokud totiž jde o věc na ni se vztahující, jak tomu jest v tomto případě (sb. n. s. 3.194.). Jest proto rozhodným pro vyřešení sporné otázky, o kterou tu jde, zda žalobkyně jest filiálkou akciové společnosti »Donau«, pokud se týče její Pražské representace, t. j. jejím odštěpným závodem ve smyslu čl. 21 obch. zák., k čemuž se nevyžaduje, by vedení bylo zcela neodvislé a provozování obchodů samostatné, nýbrž toliko, by tento vedlejší závod vyvíjel samostatnou kupeckou činnost a říditel jeho na venek samostatně vystupoval, pokud se týče obchody uzavíral. Než ve směru tom schází potřebná skutková zjištění. Z toho, že pojistné smlouvy podepisuje a vydává representace v Praze, neplyne ještě, že úkol žalující generální agentury spočívá jen k akvisici pojistníků, jak odvolací soud bez veškerého spolehlivého skutkového podkladu za to má. Také na označení žalobkyně jako agentury nezáleží a poukazuje se tu k tomu, že císařské nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. z. užívá obou výrazů vedle sebe a že jedině rozhoduje obor působnosti dotyčného vedlejšího závodu.

Čís. 5821.

Lhůta §u 1162 d) obč. zák. platí jen, když došlo ku předčasnému propuštění a zrušení služebního poměru, třebaš bezprávně, nikoliv však nedovoleně, totiž nikoliv proti vízícím předpisům zákonně platné služební smlouvy. Tak jest tomu, byl-li zaměstnanec propuštěn ze služby bez kárného nálezu, ač ho stanovy vyžadovaly.

(Rozh. ze dne 9. března 1926, R I 149/26).